

مطالعات راهبردی جامعه‌شناختی در ورزش

سال ... شماره ...، پیاپی ... (به وسیله خود نشریه پر می شود)

نقش فوتبال در ابعاد اجتماعی و فرهنگی

میلاذ جان جان^۱، علی محمد صفانیا^{۲*}، سید صلاح الدین نقش بندی^۳، محسن باقریان فرح آبادی^۴

۱- دانشجوی دکتری رشته مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲- استاد گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

۳- دانشیار گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۴- دانشیار گروه علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۰/۰۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۰/۰۰

(تاریخ دریافت و پذیرش بر اساس مشخصات مقاله در سامانه نشریه تکمیل شود)

هدف: فوتبال به عنوان یکی از ورزشهای مهم در سطح جهانی و با طرفداران بی شمار که هر روزه بر تعداد آنها افزوده می شود از اهمیت ویژه ای برخوردار است. از این رو هدف از انجام این تحقیق تعیین نقش فوتبال در حوزه های فرهنگی و اجتماعی است.

روش‌شناسی: این مطالعه از نوع مطالعات ثانویه است و روش اجرای آن، مرور بهترین شواهد است. جمع آوری منابع با استفاده از موتورهای Science direct, Google Scholar, PubMed, SCOPUS, ProQuest و Research Gate صورت گرفت.

یافته‌ها: یافته ها نشان دادند که فوتبال پتانسیل لازم برای تغییرات فرهنگی و اجتماعی را داراست و در بسیاری از جوامع موجب کاهش نابرابری های جنسیتی و تبعیض های نژادی شده است. فوتبال در بسیاری از زمینه ها موجب انتقال سنت ها و رویکردهای یک جامعه در سطح جهان شده است، اما با توسعه این رشته ورزشی به دلیل محبوبیت آن، رفتار های مثبت و منفی در سطح جهان نیز اشاعه یافته است. تماشاگران و طرفداران نقش بسیار مهمی در شکل گیری ابعاد اجتماعی و فرهنگی به واسطه فوتبال دارند. **نتیجه‌گیری:** از این رو پیشنهاد می شود با توجه به توانایی فوتبال در ایجاد تغییرات اجتماعی و فرهنگی، از این رشته ورزشی برای ایجاد تغییرات مثبت در زمینه‌های مختلف استفاده گردد.

واژه‌های کلیدی: ابعاد اجتماعی، ابعاد فرهنگی، فوتبال

مقدمه

فوتبال یکی از محبوب ترین رشته‌های ورزشی در جهان است. موفقیت فوتبال را می‌توان از طریق روش‌های بی‌شماری تعیین کرد که بخشی از آن وابسته به ارائه محصولات و خدمات عالی به ذینفعان می‌باشد که مستلزم یک رویکرد پایدار در همه زمینه‌ها است. موفقیت در فعالیت‌های اجتماعی می‌تواند شامل ارتباط با طرفداران باشد، در حالی که موفقیت در مدیریت به معنای بهره‌وری کارآمد است (Cruz, Schregel, & Zülch, 2022; Ryom, Ravn, Düring, & Henriksen, 2020). تأثیرات فوتبال تنها متمرکز بر جنبه‌های اقتصادی و درآمدزایی فوتبال نیست، بلکه با برگزاری تورنمنت‌های بین‌المللی بزرگ نظیر جام‌های جهانی، برگزاری لیگ‌های حرفه‌ای و صنعت باشگاه داری فوتبال در کنار توسعه اقتصادی، در جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی جوامع نیز، اثرگذار است (Lepschy, Wäsche, & Woll, 2020). در دنیای امروز ورزش و به ویژه ورزش حرفه‌ای به ابزاری مثبت و موثر برای توسعه زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سبک زندگی فعال و سالم، انسجام فرهنگی و آموزش در جنبه‌های گوناگون تبدیل شده است. از سوی دیگر عاملی مانند دوپینگ در فوتبال نیز سه‌آثار روانشناختی در بخش اجتماعی، رفتاری و روانی داراست (Safania, Nikbakhsh, & Dana, 2023). در نتیجه فوتبال در بعد مثبت و منفی رفتاری در جامعه اثرگذار است. مورد دیگری اشاره به ابعاد فرهنگی شرایط محیطی در شکل‌گیری رفتار خرافه پرستی در فوتبال است که نشان می‌دهد علاوه بر نقش فوتبال در توسعه مثبت تمرکز بر ابعاد منفی نقش فوتبال نیز اهمیت می‌یابد (AbdolBaghi, nikbakhsh, PoorSoltani Zandi, & Safa Nia, 2022). یکی از مهم‌ترین مسائلی که امروزه باید به آن توجه داشت تأثیر نقش امور خیریه در تأمین نیازهای فرهنگی، ورزشی، اجتماعی و اقتصادی جامعه است. اینکه وقف تا چه حد می‌تواند در رفع کمبودها و شکوفایی ورزش مفید واقع شود به خصوص در توسعه ورزش فوتبال که به نسبت کم هزینه است و افراد در سطح جامعه برای مشارکت در آن راغب‌تر هستند (Amiri-Paryan, Doroudian, Honari, & Safania, 2022). در نتیجه فوتبال از یک بازی ساده در اوقات فراغت افراد، خارج شده و نقشی تعیین‌کننده در تغییرات فرهنگی و اجتماعی جوامع بازی می‌کند. از این رو در رویکردهای توسعه‌ای بازاریابی، ابتدا عوامل مرتبط با فناوری اطلاعات و سپس توسعه رویکردهای فرهنگی قرار می‌گیرد (khalili, Safania, Zarei, & Masoumi, 2020). مردم‌شناسان اروپایی اظهار داشته‌اند که ورزش و به ویژه فوتبال، برای کشور ایران در دوران سخت تحریم و انزوای بین‌المللی به عنوان پلی برای ارتباط مجدد با جهان بوده است (Bromberger, 1998) که از نمونه‌های اصلی آن می‌توان به حضور تیم ملی فوتبال ایران در جام جهانی و حضور در عرصه این رقابت‌ها که تجلی ارزش و فرهنگ و ارتباطات اجتماعی می‌باشد، اشاره کرد. در کنار این اثرات مهم اجتماعی فوتبال در شکل امروزی به نمادی از تجددگرایی تبدیل شده است. در واقع ورزش فوتبال دیگر نه فقط در یک بُعد که از حوزه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تأثیر پذیرفته و تأثیر گذار است. از جمله تأثیرات فرهنگی فوتبال به هواداران این رشته ورزشی باز می‌گردد و هواداران به واسطه علاقه خود به تیم ورزشی می‌توانند در جهت معرفی بهتر تیم، اثرگذاری داشته باشند. یا در مواقعی مشکلات موجود در جامعه را به واسطه شعارها، پرچم‌ها و بنرها نشان دهند (Nosal & Kossakowski, 2024).

مطالعه دیگری نشان می دهد که در شهرهایی که دارای تیم های ورزشی هستند هواداری ورزشی به عنوان یک فرهنگ در آن ها نمود پیدا کرده و المان های فرهنگی تیم ها به چشم می خورد (Lapsley, 2024). محققین معتقدند که انتخاب رشته های ورزشی از جمله فوتبال، دو و میدانی و هنرهای رزمی، نقش مهمی در ارتباطات بین فرهنگی، کار گروهی و توسعه فردی دارند (Fu, 2024). اخیراً تحولات قابل توجهی از رسانه های اجتماعی و مجلات آنلاین گرفته تا پادکست ها، کانال های یوتیوب و رویدادهای زنده، توسط طرفداران صورت گرفته است. به عنوان مثال در لیورپول، کانال های طرفداران فوتبال، تحت تأثیر میراث موسیقیایی و هویت سیاسی و فرهنگی شهر پدید آمده اند (Rookwood & Hoey, 2024).

جان جان و همکاران (۱۴۰۳) در تحقیق خود بیان کردند که تأثیر روانی فوتبال بر مردم، شرایط تسهیل-گری فوتبال، برنامه ریزی روانشناختی و بهبود قوانین تماشاگران، کلیدی ترین نقش را در آینده فوتبال ایران در حوزه فرهنگی و اجتماعی دارد. همچنین بیان کردند که می توان چنین نتیجه گیری کرد که اگر نیروها و روندهای کلیدی اثرگذار بر آینده فوتبال در حوزه اجتماعی و فرهنگی تکامل پیدا کند، رضایت و رفاه تماشاگران، تعاملات اجتماعی میان فرهنگ ها و گویش های مختلف تماشاگران، مدیران، مربیان و بازیکنان را به مراتب بالا می برد (jan, Safania, seyed salahedin naghshbandy, & abadi, 2024).

گودل^۱ و همکاران در مطالعه خود به دنبال تعیین این است که آیا توسعه لیگ ملی فوتبال یک کشور به طور قابل توجهی با توسعه قدرت نرم آن همبستگی دارد یا خیر؟ نتایج تحقیق نشان می دهد که سرمایه گذاری در توسعه فوتبال می تواند به صورت مؤثری بر قدرت نرم در جامعه تأثیر بگذارد. میراث فرهنگی لیگ و بازیکنان با استعداد آن، بیش از بقیه متغیرها در افزایش امتیاز قدرت نرم نقش دارند. موسسات و سازمان های کشورهایی با قدرت نرم نسبتاً پایین همچنان می توانند از سرمایه گذاری در توسعه فوتبال سود ببرند. در نهایت، این مطالعه اهمیت صنعت فوتبال و حفظ میراث تاریخی آن را به عنوان عناصر فرهنگی در استراتژی قدرت نرم یک کشور، برجسته می کند (Gúdel, Hernández-Correa, Heredero, 2024 & Pajares). ایوتا^۲ در تحقیق خود بیان می کند که اروپای جنوب شرقی میزبان جوامع رومی متعددی است که هر کدام به روش خاص خود بسته به کشور مبدا و زمان مهاجرت، زبان، آداب و رسوم، مذهب و غیره متمایز هستند. این مطالعه نقش فوتبال (حرفه ای، آماتور و تفریحی) را در ادغام مردم رم، مورد بحث قرار می دهد. با توجه به اندازه و تنوع جوامع رومی، نتایج تحقیقات نشان می دهد که فوتبال به عنوان محبوب ترین ورزش، امکان ادغام اجتماعی در جوامع قومی را، در سطوح محلی و فرا ملی، فراهم می کند. اگرچه مردم رم به طور قانونی از حقوق مدنی کامل برخوردارند، فوتبال به عنوان وسیله ای برای کاهش تبعیض، نابرابری، فقر و طرد اجتماعی، عمل می کند. برای اینکه رومی های جوان در باشگاه ها آموزش ببینند، باید به طور منظم در مدرسه حضور داشته باشند که نتیجه آن یکپارچگی اقتصادی در جامعه است (Iveta, 2024).

گارسیا لویز^۱ (۲۰۲۴) در تحقیق خود بیان می‌کند که پدیده فرهنگی جهانی فوتبال تأثیر عمیقی بر ارتقای ارزش‌های اجتماعی دارد. این مطالعه بررسی می‌کند که چگونه پیروان تیم‌ها، که به‌عنوان ضد فرهنگ تلقی می‌شوند، از رسانه‌های اجتماعی برای انتقال پیام‌های خود استفاده می‌کنند. در محیطی که گروه‌های بزرگ فوتبال منافع مالی را در اولویت قرار می‌دهند، پروفایل‌های هواداران می‌توانند پیام‌هایی پیرامون یکپارچگی تبلیغ کنند. ترکیبی از اشتیاق و ارزش‌های اجتماعی ذاتی فوتبال می‌تواند باعث ایجاد تغییرات مثبت شود (GARCÍA-LÓPEZ).

در مطالعه دیگری، توضیح تأثیر فوتبال بر شکل‌گیری ساخت و بازتولید هویت‌های قومی-ملی، با تمرکز بر رویه‌های ساختارگرایی در این فرآیند است. این مطالعه نشان می‌دهد که امکان گرد هم آمدن جوامع پراکنده، از ملیت‌های مختلف، از طریق فوتبال وجود دارد. با این حال، این یک فرآیند خود به خودی نیست، بلکه از طریق نقش فعال اعضای اصلی صورت می‌گیرد. ثانیاً، این مقاله شواهدی را ارائه می‌دهد که نشان می‌دهد شیوه‌های فوتبال، محور ساخت هویت قومی-ملی به طور فعال در یک زمینه خاص را از طریق «اعضای اصلی» تولید می‌کند (اینال و بیرنر، ۲۰۲۴) (Inal & Bairner, 2024). توسعه مسئولیت اجتماعی در زنجیره تامین فوتبال به توسعه صنعت فوتبال و افزایش اعتماد عمومی و رفاه اجتماعی کمک می‌کند (Memari, Niazitabar, Dickson, & Pouyandekia, 2024).

بر همین اساس در سال‌های اخیر توجه به مسئولیت اجتماعی و فرهنگی در فوتبال افزایش یافته است. به نوعی می‌توان گفت فوتبال به بخشی از زندگی فردی و اجتماعی بسیاری از افراد جامعه بدل شده و بیشترین تعداد هواداران، ورزشکاران و داوطلبان ورزشی را دارا است. در سال‌های اخیر ورزش فوتبال در جامعه ایرانی شکل ساختاریافته‌ای به خود گرفته و رقابت و مشارکت‌کنندگان در این ورزش به طور مداوم در حال افزایش است. از آنجایی که دو حوزه اجتماعی و فرهنگی با گستردگی و اثرگذاری فراوان، کمتر مورد توجه پژوهشگران بوده است از این‌رو، محقق در پژوهش حاضر در صدد بررسی مطالعات انجام شده در سطح جهان در خصوص نقش فوتبال در ابعاد اجتماعی و فرهنگی است.

روش‌شناسی پژوهش

این مطالعه از نوع مطالعات ثانویه و روش اجرای آن، مرور بهترین شواهد بود. منابع شامل، مقالات و درگاه‌های اینترنتی معتبر بود. به منظور مطالعه دقیق، منابع در بازه زمانی سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۳ مورد بررسی قرار گرفت. در انتخاب متون از منابع انگلیسی زبان استفاده شد. موضوعات مورد استفاده در جستجو عبارت بودند از: نقش فوتبال در ابعاد اجتماعی، نقش فوتبال در ابعاد فرهنگی، تأثیر فوتبال در تغییرات اجتماعی و فرهنگی. جمع‌آوری منابع با استفاده از موتورهای Google Scholar، PubMed، Science direct و Research Gate صورت گرفت. انتخاب مقالات با توجه به متن مقاله‌ها و نظر نویسندگان مقاله انجام شد.

از میان ۷۳ مقاله‌ی مرتبط، ۴۵ مقاله انتخاب شد. پس از پالایش مجدد ۲۶ مقاله که مرتبط‌ترین مقالات و متون با نقش فوتبال در ابعاد فرهنگی و اجتماعی بودند، انتخاب و یافته‌های متون بررسی و تحلیل شدند.

یافته‌های پژوهش

با توجه به اهمیت ورزش فوتبال در دنیای امروزی یافتن اثرات این رشته ورزشی بر ابعاد اجتماعی - فرهنگی زندگی بشر اهمیت ویژه پیدا می‌کند. از این رو در بخش یافته‌ها به بررسی متون یافت شده در تحقیق پرداخته شد.

مقاله‌ای بررسی می‌کند که چگونه فوتبال، ورزش و سایر زمینه‌های فرهنگی را با روابط متقابل بین هویت‌های «شهروند» و «مصرف‌کننده» مرتبط می‌سازد. تجزیه و تحلیل این تحقیق به طور خاص بر بررسی انتقادی و توسعه مفهوم "شهروند" (شهروند-مصرف‌کننده) با توجه به گروه‌های حامی فعال در فوتبال مردان حرفه‌ای اروپا، متمرکز است. اول، برای ایجاد زمینه ساختاری و فرهنگی برای تحلیل خود، استدلال می‌کند که ظهور هویت‌های شهروندی-مصرف‌کننده در فوتبال، توسط پنج فرآیند اساسی هدایت می‌شود: جهانی‌سازی، کالایی‌سازی، اوراق بهادارسازی، میانجی‌سازی و پسامدرن‌سازی. دوم، با تکیه بر ادبیات گسترده آکادمیک، مفهوم شهروند-مصرف‌کننده (یا «شهروند») توسعه داده می‌شود و ارتباط آن را با فوتبال معرفی می‌کند. سوم، برای ارائه درک دقیق‌تری از شهروند-مصرف‌کننده، بررسی می‌شود که چگونه این هویت شهروندی به دو صورت ساخته می‌شود: «از پایین» (توسط گروه‌های هوادار) و «از بالا» (توسط باشگاه‌ها، نهاد‌های حاکم، رسانه‌ها و دیگر نیروهای قدرتمند در سیستم فوتبال). در هر دو مورد، مشخص شد که جنبه‌های شهروند و مصرف‌کننده، عامل هویت اجتماعی شهروندی به هم مرتبط هستند (Numerato & Giulianotti, 2018).

همانطور که انقلاب دیجیتال به سرعت ادامه دارد، فن آوری‌های نوظهور و وسایل ارتباطی، چالش‌ها و فرصت‌های جدیدی را برای مطالعات فوتبال ارائه کرده‌اند که، منجر به ایجاد فرهنگی نوین می‌گردد. در نتیجه یک رشته جدید برای مطالعه، تحت عنوان فوتبال دیجیتال، شکل می‌گیرد. مطالعات اوقات فراغت و فوتبال باید به طور تجربی، روش‌شناختی و نظری، توسعه یابد تا ماهیت جوامع دیجیتالی شده و فرهنگ، مرزها و امکانات فوتبال و اوقات فراغت، بهتر به تصویر کشیده شود (Lawrence & Crawford, 2022).

ارزیابی برنامه تلویزیونی نشان می‌دهد که فوتبال از پربیننده‌ترین برنامه برای عموم می‌باشد. باورش سخت است که هواداران فوتبال را، فقط یک ورزش ببینند. فوتبال فقط یک رقابت ورزشی نیست. هسته اصلی محبوبیت یک باشگاه فوتبال، هویت آن است. یک باشگاه فوتبال فقط یک باشگاه ورزشی نیست، بلکه به عنوان نمادی برای یک گروه یا یک هویت جغرافیایی که در آن قرار دارد نیز دیده می‌شود. هویت منطقه‌ای به یک باشگاه فوتبال معنای عمیق‌تری می‌دهد و این یک فلسفه پایدار برای یک باشگاه است که بر هویت منطقه‌ای تمرکز دارد. همانطور که در باشگاه‌های سنتی مانند اشتوتگارت در آلمان یا اف سی بارسلونا و اتلتیک بلبائو در اسپانیا مشاهده می‌شود، این باشگاه‌ها به طرق مختلف از فلسفه محلی خود سود می‌برند و علاوه بر این، "حافظان سنت" در مقایسه با باشگاه‌هایی هستند که بر قدرت مالی تمرکز

دارند و به عنوان یک واحد اقتصادی عمل می کنند، در واقع توسعه دهنده فرهنگ جمعی هستند (Gómez-Bantel, 2018).

تحقیق ارائه شده به بررسی مقوله مردگرایی در فوتبال بین گروهی از کودکان بین سه تا پنج سال در مدرسه ای در اسپانیا می پردازد. مطالعه نشان می دهد که فوتبال نقش مهمی در شکل گیری جنبه مرد سالاری درون مدرسه، ایفا می کند. این تحقیق محوریت بانوان را از شرکت در رشته فوتبال برجسته می سازد و بیان می کند که از یک سو، دختران از زمین فوتبال کنار گذاشته شدند و از سوی دیگر، برخی از دینفعان نیز به دنبال راهکارهایی برای حذف کودکان خردسال از این رشته ورزشی بوده اند (Martínez-García & Rodríguez-Menéndez, 2020).

مطالعه ای دیگر به دنبال درک بهتر روش‌هایی است که زنان آفریقایی در طول مهاجرت و اسکان خود در زمینه‌های مختلف و ابعاد اجتماعی در راستای تعقیب اشتیاق خود به فوتبال، دنبال می‌کنند. در این تحقیق مدل بوم‌شناختی اجتماعی "فرد-فرآیند-زمین-زمان برون‌فونرنر" برای شناسایی لایه‌های فردی و محیطی مرتبط با هم که بر تجربیات زنان از فوتبال در طول زمان، تأثیر می‌گذارند، استفاده شد. تجارب زنان در این مطالعه، تضادهای فرهنگی، مذهبی و جنسیتی را برجسته می‌کند که بر مشارکت فوتبال آنها در طول دوران قبل و بعد از مهاجرت تأثیر گذاشته است. زنان در این مطالعه نشان دادند که اگرچه تحت درجات مختلفی از فشارهای اجتماعی-فرهنگی قرار داشتند و تنش‌های دوفرهنگی را تجربه کردند، اما توانستند از منابع و مهارت‌ها برای مذاکره موفقیت‌آمیز در مورد مشارکت خود در فوتبال استفاده کنند، و شکاف‌های تضاد جنسیتی را کاهش دهند (Truskewycz, Drummond, & Jeanes, 2023).

فوتبال، چه به صورت رقابتی بازی شود و چه به عنوان یک فعالیت اوقات فراغت، یک نهاد اجتماعی در آفریقا به حساب می‌آید که حضوری فیزیکی و نمادین قوی دارد. به پیوندهای اجتماعی شکل می‌دهد و جایگاه ویژه‌ای در ذهن عمومی ایجاد می‌کند. در حوزه فوتبال، هنجارهای اجتماعی و فرهنگی قابل مشاهده هستند و منابع اقتصادی و شناختی نیز به واسطه فوتبال شکل گرفته‌اند. با این حال جایگاه زنان در فوتبال آفریقا هنوز مشخص نیست و استراتژی‌هایی برای توسعه فعالیت آن‌ها وجود دارد (Bertho, Grange-Omokaro, Douna, Malatesta, & Society, 2024).

فوتبال در مقابله با نژادپرستی نیز می‌تواند گام‌هایی را بردارد در مقاله ای به بررسی انتقادی همزیستی مسالمت‌آمیز اجتماعی و تداوم نژادپرستی در فوتبال نوجوانان بلژیکی پرداخته شده است. بر اساس تحلیل‌ها، این مقاله استدلال می‌کند که «قاب استعماری سفید» به عنوان یک نگرش غالب نسبت به نژاد در فوتبال بلژیک عمل می‌کند. در نهایت، این مکان فرهنگی ذاتاً مستلزم پیشرفت یا دگرگونی اجتماعی نیست، بلکه چارچوب نژادی فعلی را دوباره ترسیم می‌کند و وضعیت موجود را بهبودمی بخشد. به نظر می‌رسد پیشرفت اجتماعی تنها از طریق استعمار زدایی از ایدئولوژی‌ها و اصلاح هنجارهای اجتماعی قابل دستیابی است (D'Hoore, Scheerder, & society, 2024).

در مطالعه بعدی، رویکردهای زیست‌محیطی مورد توجه قرار می‌گیرد و ایده‌هایی برای افزایش رشد ورزشکاران با استفاده از چارچوبی هدفمند ارائه می‌شود. هدف کلی نشان دادن جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی و تاریخی زندگی در نحوه بازی فوتبال و مهارت‌های فوتبالیست‌های جوان در حین یادگیری است. این تحقیق نشان می‌دهد که ارزش‌هایی که یک فرد برای خود در نظر می‌گیرد توسط نهادهای اجتماعی (به عنوان مثال، باشگاه‌های فوتبال) و نظم اجتماعی (شکل زندگی) محدود می‌شود. این تحقیق میزانی را که

ارزش مداری می‌تواند به عنوان یک محدودیت در رشد مهارت بازیکنان فوتبال «چه خوب و چه بد» عمل کند را، نشان می‌دهد. لازم است: (الف) بینش هایی در مورد نشانگرهای معیار فرد، و (ب)، زبان مقاصد فرد، و همچنین برجسته کردن آن (ج) شکل دادن به نیت و قصد فرد، یا به طور دقیق تر شکل‌دهی به ارزش محوری هدفمند بازیکن در محیط، مشخص شود. در این تحقیق نتیجه گرفته می‌شود که حتی اگر ورزشکاران به محدودیت‌های اجتماعی-فرهنگی توجه نکنند و مقاصد بازیکنان را در محیط‌های تمرینی و بازی‌ها شکل ندهند، محدودیت‌های اجتماعی، فرهنگی و تاریخی محیط آنها، این کار را انجام خواهند داد (Vaughan, Mallett, Potrac, López-Felip, & Davids, 2021).

در مقاله دیگری، با مطالعه موردی هواداران فوتبال در لیورپول، تنش‌های بین هویت‌های محلی و جهانی شدن لیگ برتر انگلیس مورد بررسی قرار گرفت. تنش‌های ناشی از مقاومت در برابر مصرف توریستی بازی، بررسی می‌شود. در این تحقیق از یک چارچوب نظری استفاده شده است که تجزیه و تحلیل می‌کند که چگونه فضاهای فوتبالی در لیورپول از نظر اجتماعی و اقتصادی شکل می‌گیرند و چگونه گروه‌های هوادار تیم‌های مختلف در شهر برای جهانی‌سازی فرهنگ فوتبال شهر خودتلاش می‌کنند. همچنین به چگونگی تلاش هواداران برای تغییر شکل رابطه خود با فضای اقتصادی و فرهنگی فعلی فوتبال توجه می‌شود. از آنجایی که لیورپول به طور فزاینده‌ای بر اقتصاد مبتنی بر توریست با محوریت ورزش تکیه می‌کند، روابط بین هواداران محلی و جهانی، باشگاه‌های آنها و سایر هواداران تغییر می‌کند (Evans & Norcliffe, 2018).

در بعد فرهنگی و اجتماعی فوتبال به عنوان یک تعیین کننده اصلی در اروپا در نظر گرفته می‌شود، تا جایی که محققین معتقدند فوتبال توانایی ادغام ملل را با هم دارد. پروژه تحقیقات فوتبال در اروپا، استاندارد جدیدی را برای بررسی قدرت فوتبال در تأثیرگذاری بر جوامع و در نهایت کمک به ادغام بیشتر کشورهای اروپایی ایجاد کرد. شکل‌گیری هویت در میان هواداران فوتبال یک فرآیند محیطی است که در اروپایی‌سازی فوتبال و محلی شدن باشگاه‌ها، نقش بزرگی را ایفا می‌کند (Niemann, Weber, & Brand, 2022).

در مطالعه‌ای دیگر بررسی می‌شود که چگونه فوتبال در طول جام‌های جهانی ۲۰۱۰، ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸ به عنوان بازتابی از ارزش‌های فرهنگی، مذهبی و اجتماعی در داخل کشورهای اسلامی عمل می‌کند. هدف اولیه، بررسی چگونگی استفاده از این تفاسیر در تعالیم اسلامی، غرور فرهنگی، و وحدت اجتماعی در تار و پود روایات ورزشی، و سپس ارزیابی پیامدهای آن برای تعلیم و تربیت اسلامی است. ارزش‌های مورد بررسی شامل کار گروهی، احترام، تواضع و پیوند موفقیت با مبانی اسلامی است. یافته‌های این مطالعه نشان داده است که تفسیر فوتبال ابزاری قدرتمند برای تقویت هویت‌های ملی و مذهبی، تقویت حس وحدت و ترویج ارزش‌های مثبت جامعه است. به عنوان مثال، تفسیرهای عربستان سعودی و مصر پیوند بین موفقیت فوتبال و آموزه‌های اسلامی را برجسته می‌کند و حس انتقال میراث فرهنگی بین بینندگان را عمیق‌تر می‌سازد. تفاسیر اندونزیایی و ترکی بر تلاش جمعی و انسجام اجتماعی تأکید می‌کنند و ارزش‌های اجتماعی گسترده‌تری را منعکس می‌کنند. این تحقیق با نشان دادن اینکه چگونه فوتبال می‌تواند رسانه‌ای موثر برای انتقال ارزش‌های دینی و اخلاقی باشد به تربیت اسلامی کمک می‌کند. با گنجاندن آموزه‌های اسلامی در ورزش، مربیان و رهبران جامعه این فرصت را دارند که نسل‌های جوان را به شیوه‌ای مرتبط و معنادار در

این فرآیند درگیر کنند. این رویکرد نه تنها به تقویت هویت فرهنگی کمک می‌کند، بلکه بستری پویا برای ترویج ارزش‌های اصلی اسلامی در بستر معاصر فراهم می‌کند (Alfurqan et al., 2024).

یک یافته مهم در مقاله‌ای، پتانسیلی بود که باشگاه‌های فوتبال در تعامل و تأثیرگذاری بر جامعه از طریق هواداران خود داشتند. این تحقیق بینش‌هایی را در مورد سهم باشگاه‌های فوتبال در ایجاد پایداری در جامعه، ارائه می‌دهد. باشگاه‌های فوتبال و سایر سازمان‌های مدنی، این پتانسیل را دارند که به عامل تغییر اجتماعی، تبدیل شوند و جوامع را از طریق یک هویت مشترک پایدارتر کنند (لوزانو و همکاران، ۲۰۲۳) (Lozano, Barreiro-Gen, & Management, 2023).

مؤسسات آموزشی ژاپن از اواخر قرن نوزدهم، فرهنگ فوتبال را در این کشور گسترش داده است. در انگلستان، فرهنگ فوتبال حرفه‌ای به سرعت به واسطه سازماندهی مجدد این ورزش در مدارس دولتی انگلیسی تکامل یافت. ژاپن یک دوره طولانی مدت سطح آماتور را تقویت کرد که تا تأسیس لیگ حرفه‌ای در سال ۱۹۹۲ ادامه یافت. پس از پذیرش آن به عنوان یک فعالیت تربیت بدنی، فوتبال به فعالیت‌های فوق برنامه در مدارس عالی تبدیل شد. از دوره مقدماتی تا تأسیس لیگ حرفه‌ای فوتبال ژاپن، این رشته رابطه خود را با آموزش و پرورش و با تسلط باشگاه‌های دانشگاهی در مسابقات سراسری و مشارکت برجسته آن‌ها در تیم ملی ژاپن، مستحکم کرد. همچنین، مؤسسات آموزشی بر فرهنگ فوتبال در سراسر کشور هم از نظر جذب بازیکن و هم از نظر اخلاق بازی تأثیر قابل توجهی دارند. به ویژه، کارآمدی فعالیت‌های فوق برنامه به عنوان رسانه‌ای برای آموزش اخلاقی جوانان ژاپنی و اهمیت فرهنگی، عوامل مؤثری هستند (Whitfield, 2022).

نتایج تحقیق دیگری نشان داد مسئولیت اجتماعی فوتبال در ایران شامل ۸ بعد اخلاقی، فرهنگی، حقوقی، اجتماعی-اقتصادی، شفافیت، فعالیت خیرخواهانه، مسئولیت اجتماعی-محیطی است. بررسی روابط علی بین عوامل نشان می‌دهد که مسئولیت اخلاقی، بیشترین اثر را در روابط مؤثر دارد. همچنین تأثیر مسئولیت اخلاقی بر مسئولیت قانونی و مسئولیت شفاف سازی بیش از سایر روابط بود. بنابراین مفهوم مسئولیت اجتماعی فوتبال را می‌توان از منظر وسیع‌تری مورد نقد و بررسی قرار داد (Tabar, Andam, Bahrololoum, Memari, & Rezaei Pandari, 2022).

در مطالعه‌ای دیگر مسائل اجتماعی کلیدی که در پس شعارهای گروهی طرفداران فوتبال در استرالیا، وجود دارد، مورد بررسی قرار می‌گیرد. این مقاله با استفاده از یک رویکرد نظری مبتنی بر زندگی روزمره، بنا شده است و نشان می‌دهد که چگونه اشعار و سرودهای طرفداران، هویت چندفرهنگی آنها و امیدهای آنها را برای تشکیل جامعه‌ای بدون تضاد، بیان می‌کنند. این یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که چگونه شعارها، فرهنگ جریان اصلی هواداری را در کشور به چالش می‌کشند و با انجام این کار، مقاومت طرفداران در برابر محدودیت‌های اجتماعی کنونی را بیان می‌کنند (Knijnik, 2018; Lee, 2018).

در روند توسعه کشور، نظام ارزشی، نقش مهمی ایفا می‌کند. مشارکت در سیاست و ورزش، برای کسب جایگاهی در جامعه جهانی بسیار مهم ارزیابی می‌گردد. این امر به متخصصانی نیاز دارد که مأموریت‌های خاصی را در این زمینه انجام دهند. فوتبال یکی از این رسانه‌هاست که در سطوح خرد و کلان، کار می‌کند.

بر اساس نتایج این تحقیق فوتبال در اوقات فراغت و اجتماعی شدن فرد در زندگی نقش مؤثری دارد (Abdikadirova et al., 2021).

تحلیل دیگری نشان می‌دهد که چگونه انضباط، قدرت فن‌آوری‌های توانمندسازی در رشته ورزشی فوتبال در هم تنیده شده‌اند و دولت‌ها و سازمان‌های اجتماعی را تشکیل می‌دهند. قابل توجه است که گفت و گوی بین مربیان و ورزشکاران بر نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی یا زمینه سیاسی-اجتماعی در میان جوانان متمرکز نیست. در عوض، رسیدن به درجات بالا به مسئله ذهنی جوانان تبدیل می‌شود و نظم اجتماعی-اقتصادی و اجتماعی-سیاسی از پیش تعیین شده برای آن‌ها اهمیت پیدا می‌کند. با این حال، پتانسیل لازم برای آموزش انتقادی و ایجاد شرایط برای گفتگوهای آزاد در جامعه وجود ندارد (Ekholm, Dahlstedt, & Society, 2021).

ورزش به طور گسترده به عنوان یک ابزار برای تطبیق جوانان پناهنده در کشورهای جدید به شمار می‌رود. با نگاهی گسترده تر به فوتبال، می‌توان بینش مهمی در مورد نحوه عملکرد آن به عنوان یک حوزه اجتماعی به دست آورد که برای برخی می‌تواند حس مداومی از دیده شدن در جمع، عاطفه، حس تعلق و تطبیق اجتماعی-فرهنگی در مواجهه با مسئله مهاجرت باشد. نتایج تحقیق نیاز به در نظر گرفتن رویکردهای تطبیق محیطی مبتنی بر ورزش در زمینه فرا ملی و تاریخی و ایجاد امکانات گسترده‌تر ورزشی برای جوانان پناهنده را نشان می‌دهند (Nunn, Spaaij, & Luguetti, 2022).

یک باشگاه فوتبال در ملبورن استرالیا که در سال ۲۰۱۲ تأسیس شد در ابتدا برای ارائه تفریحات اجتماعی پناهندگان و پناهجویان راه اندازی شده بود. اخیراً این باشگاه وارد یک تیم در رقابت‌های لیگ اصلی شده است. این مقاله بررسی می‌کند که چگونه فوتبال، اشکال مشارکت اجتماعی را برای اعضای تیم، هم در رابطه با تعاملات ورزشی و هم در زمینه سیاسی و اجتماعی جامعه استرالیا به طور گسترده‌تر، تسهیل می‌کند. ظرفیت تعاملات ورزشی برای تسهیل ابعاد اجتماعی اعضای تیم مرد، چندان مناسب ارزیابی نمی‌شود. اگرچه شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد در شرایط مناسب، ورزش می‌تواند به ظرفیت تعاملی افراد برای دسترسی به فرصت‌های شغلی و آموزشی و توسعه خود در جامعه کمک کند (McDonald, Spaaij, & Dukic, 2022).

در بحثی برای توسعه و صلح از طریق ورزش، نتایج نشان می‌دهد که در خصوص پناهندگان و مهاجران، انواع احساسات تجربه شده به عنوان احساسات مثبت (مانند عشق به ورزش) یا احساسات منفی (مثل استرس) باعث تحریک فعالیت‌های مربوط به توسعه و صلح جهانی برای تغییر روابط بین جوامع میزبان و پناهندگان می‌شود. این یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که این احساسات درک شده به واسطه ورزش، موجب ایجاد گروه‌های ورزشی مرتبط با وطن پناهنده و حل تعارض در میان پناهندگان و جوامع میزبان ایجاد شده است. سه مکانیسم اصلی انحراف، پیوند و ایجاد صلح شناسایی شده‌اند که شیوه‌های مربوط به توسعه و صلح جهانی را قادر می‌سازد تا احساسات پناهندگان را تغییر دهد. همچنین وضعیت عاطفی مثبت حاصل شده، به تضعیف نابرابری اجتماعی بین جامعه میزبان و پناهندگان کمک خواهد کرد (McSweeney, Lu, & Kikulis, 2024).

رویدادهای ورزشی جهانی به خصوص جام جهانی فوتبال، امکان بازتولید جشن‌های ملی و سنت‌ها را فراهم می‌کند. در عین حال رقابت اعضای جامعه بین المللی را نیز بر اساس هنجارها و ارزش‌های مشترک

برجسته می‌سازد. در واقع با طبیعی کردن نظم جهانی به عنوان نظم بین‌المللی، جامعه بین‌المللی را تجربه‌پذیر می‌کند و سنت‌ها و هنجارهای هر جامعه را در سطح جهانی توسعه می‌دهد. در اجرای رویدادهای ورزشی جهانی، بازیگران اجتماعی جهان به جای اینکه جامعه بین‌المللی را به چالش بکشند، از آن حمایت می‌کنند (بوچر و اکل، ۲۰۲۲) (Bucher & Eckl, 2022).

مسئله بعدی در بعد اجتماعی مسئله خشونت در فوتبال است. بیش از یک قرن است که خشونت گریبان فوتبال آرژانتین را گرفته است. با این حال، درک عمومی از این مشکل به شدت کم است. زیرا خشونت اغلب به عنوان یک نیروی خارجی در نظر گرفته می‌شود. این مقاله یک دیدگاه جایگزین ارائه می‌کند و در عوض استدلال می‌کند که رفتارهای خشونت‌آمیز در پایه و اساس اجتماعی-فرهنگی بازی بومی، است و نمی‌توان رویدادهای ستیزه‌جویانه و تخاصم را از بافت این ورزش جدا کرد. با تمرکز بر مفهوم بومی آرژانتین و شکل‌گیری اجتماعی-فرهنگی مردانگی در فوتبال آرژانتین، پیشنهاد می‌شود که طیفی از رفتارهای تهاجمی و مضر با گرایش‌های فرهنگی غالب در فوتبال آرژانتین طبیعی و مشروعیت یابد (Huddleston, 2022).

گزارش‌های فزاینده‌ای از خشونت و آزار خانگی پس از بازی‌های فوتبال شناسایی شده است. با این حال، رابطه بین خشونت و فرهنگ فوتبال از نظر کیفی مورد بررسی قرار نگرفته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد خشونت خانگی پس از بازی‌ها با عواملی از جمله مصرف الکل، قمار و سایر رفتارهای خشونت‌آمیز مطابقت دارد (Lindsay, Willmott, & Richardson, 2023).

با استفاده از نظریه جامعه‌شناختی، مانوئل کاستلز، ادعا می‌کند که هویت‌های جمعی که در روند مقاومت در برابر تجاری‌سازی در فوتبال ایجاد شده‌اند، به «هویت‌های پروژه» تبدیل شده‌اند و به دنبال ایجاد تغییرات اجتماعی عمیق‌تری از طریق فوتبال در جامعه هستند (Fitzpatrick & Hoey, 2022).

استفاده روزافزون از ورزش در کشورهای اروپا و غرب به عنوان ابزاری اجتماعی برای یافتن راه حل برای مشکلات، مورد بررسی قرار می‌گیرد. واژه ای تحت عنوان فوتبال شبانه یک مداخله مبتنی بر ورزش است که شمول اجتماعی و پیشگیری از جرم را در جوانان ۱۲ تا ۲۵ ساله در سوئد هدف قرار می‌دهد. این مطالعه با تکیه بر تحقیقات پیشرفته در مورد فوتبال شبانه در سوئد و بررسی سایر برنامه‌های ورزشی اجتماعی از جمله بسکتبال شبانه در ایالات متحده، بعد جدیدی را در تحولات اجتماعی و رفاه جامعه، ایجاد می‌کند. همچنین سیاست اجتماعی این مطالعه دیدگاه‌های جدیدی در مورد چگونگی تلاقی ورزش و زندگی جوانان با تغییرات گسترده‌تر در سیاست‌های رفاهی و اجتماعی در کشورهای غربی ارائه می‌کند (Ekholm & Dahlstedt, 2022).

مقاله‌ای به طور انتقادی از فوتبال در انگلستان، از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۳، به عنوان یک زمان‌بندی در جنبش اجتماعی استفاده می‌کند تا آگاهی سیاسی و بسیج طولانی‌مدت نسلی از فعالان حامی فوتبال، و ظرفیت آنها برای تأثیرگذاری بر سیاست و پاسخ‌گویی را بررسی کند و از طریق اعتمادهای ایجاد شده در جامعه، خاطرات مشترک و وقایع تاریخی، به مقاطع جدید، نوظهور و حیاتی برسد. رشته ورزشی فوتبال

برای جامعه‌شناسان اهمیتی حیاتی دارد، زیرا تنش‌های بین آنچه در رفتارهای اجتماعی مشروع و نامشروع تلقی می‌شوند و اعمال اجتماعی که مشخصه اخلاقی جامعه معاصر است را، آشکار می‌کند. این مقاله با تمرکز بر رقابت‌های زمانی بر سر مقررات، پلیس، حکومت مداری و آیین‌های فرهنگی، نقش نسل‌ها در جنبش‌های اجتماعی را تحلیل می‌کند و جامعه‌شناسی رابطه‌ای-زمانی و آثار کلاسیک و معاصر را در مورد جامعه‌شناسی نسل‌ها به طور انتقادی ترکیب می‌کنند تا نشان دهند که چگونه با گذر زمان ابعاد اجتماعی به واسطه فوتبال به بلوغ رسیده است. در منظر زمانی نئولیبرال فوتبال انگلیس، جنبش هواداران به یک مقطع زمانی و اجتماعی حساس رسیده است. آینده به نسل جدیدی از فعالان نیاز دارد تا در برابر سیاست سلطه جوانانه جدید، کنترل اجتماعی و مشارکت حامیان مذاکره کنند، مقاومت کنند و به رقابت بپردازند (Turner & Ludvigsen, 2024).

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به پیشینه قوی ورزش فوتبال و تحقیقات صورت گرفته در این زمینه، نتایج نشان می‌دهند که این رشته ورزشی، از پتانسیل بالایی برای ایجاد تغییرات در زندگی افراد مشارکت‌کننده و جوامع، برخوردار است. یافته‌ها نشان می‌دهند که توسعه ورزش در عوامل اجتماعی، سیاسی و اقتصادی نقش دارند و نیاز است ذینفعان استراتژی‌هایی را انتخاب و اجرا کنند و راهکارهایی را برای بهبود مشارکت و عملکرد در این رشته ورزشی فراهم کنند. علاوه بر این، ذینفعان نیاز به استراتژی‌های خاصی برای توسعه مشارکت زنان، افراد دارای معلولیت و سایر گروه‌هایی که در طول تاریخ با محدودیت‌هایی برای شرکت در ورزش مواجه بوده‌اند، دارند. علیرغم معیارهای جالبی که برای ارزیابی توسعه ورزش استفاده می‌شود، باید با احتیاط از آنها استفاده کرد. زیرا بیشتر مطالعات در کشورهای انگلیسی زبان انجام شده است که نشان دهنده تمایل به گزارش ویژگی‌های فرهنگ غربی است و دیگر جوامع را مورد بررسی قرار نداده است. همچنین نیاز به تحقیقات بیشتر در زمینه‌های اجتماعی-فرهنگی برای افزایش دامنه برنامه‌های مبتنی بر ورزش دیده می‌شود (Barreira, Santos, Mazzei, & Galatti, 2022). نابرابری‌های جنسیتی در زمینه فرهنگی و اجتماعی فوتبال به چشم می‌خورد و می‌توان با استفاده مؤثر از این رشته ورزشی شکاف موجود را کاهش داد و تحقیقات گسترده تری در این زمینه انجام داد. فوتبال از اهمیت اجتماعی-فرهنگی و اقتصادی جهانی، برخوردار است. اگرچه در مورد مشارکت و نمایندگی زنان تغییر قابل ملاحظه‌ای کرده است، ولی هنوز بر پایه ویژگی‌های مردانگی همژمونیک، هنجارهای جنسیتی و انتظارات، بنا شده است. نابرابری‌های جنسیتی موجود در فوتبال زنان را می‌توان با استفاده از تحقیقات بین رشته‌ای، بررسی و تغییر داد. اهداف و طراحی پروژه برابری جنسیتی در فوتبال:

- توسعه فرصت‌ها از طریق ارزیابی و تحول رهبری،
- همکاری پیش‌بینی شده و آینده‌نگر بین زبان‌شناسی، انسان‌شناسی، آموزش ورزشی، و علوم اقتصادی.

تمرکز ویژه بر نقش و پتانسیل‌های تحلیل زبانی-کیفی در بررسی علل و ویژگی‌های نابرابری جنسیتی در فوتبال خواهد بود که تجربه، تمرین، بازنمایی و بازتولید را توسط ذینفعان اجتماعی در داخل و خارج از

زمین به چالش می‌کشد (Graf, Fleischhacker, & Society, 2023; Leite, Diniz da Silva, & Society, 2023).

حرفه ای شدن سطح ورزش فوتبالیست ها در سبک زندگی آن ها هم تأثیر می گذارد و زمینه های فرهنگی و اجتماعی جدیدی را پدید می‌آورد (Tabrizi & Alipourdarvishi, 2022). به عنوان مثال در بحث خشونت های خانگی پس از بازی های فوتبال به عنوان یه عامل اجتماعی، عوامل خاص در بازی (به عنوان مثال، برد یا باخت) و عوامل فردی را به عنوان تشدید کننده تأثیرات این رفتارهای فرهنگی شناسایی می کنند. برای کاهش این اتفاقات پیشنهاد می شود که با کمپین های تبلیغاتی در طول مسابقات برای افزایش آگاهی، افزایش تهدید به تنبیه و در نظر گرفتن زمان بندی مسابقات برای کاهش محرک های چنین رفتارهایی، این عکس العمل ها در بازی فوتبال کاهش یابد (Lindsay et al., 2023).

ورزش های محبوب نظیر فوتبال، به عنوان یک رویداد اجتماعی برجسته در جامعه معاصر شناخته می شود که قادر به گردهم آوری میلیون ها نفر در سراسر کره زمین است و یکی از گسترده ترین پدیده های قرن بیستم و بیست و یکم به حساب می‌آید. ورزش مدرن تجلی اجتماعی-فرهنگی است که در قالب احساساتی مانند ترس و انگیزه، راه های جدیدی برای تقویت بدن و راه های جدیدی برای دستیابی به رفاه بیشتر به شمار می رود. یعنی ورزش از جمله فوتبال نتیجه مکانیسم های بیولوژیکی ناخودآگاهی است که با واسطه آگاهی از طریق عواطف و احساسات (مانند ترس و انگیزه) در فضای اجتماعی-فرهنگی به منظور ایجاد تعادل عمل می کند. ورزش های محبوب جامعه یک راه اجتماعی-فرهنگی برای بهبود زندگی انسان در جامعه است (Serrado, 2022). از سوی دیگر وجود نیروی متخصص برای توانایی برقراری ارتباط، بسیار مهم است. بعد هوش فرهنگی، توانایی فرد برای سازگاری موثر با فرهنگ های مختلف را نشان می‌دهد. این قابلیت در زمینه هایی مانند مدیریت، بخش نظامی و آموزشی بررسی شده است. با این حال، هیچ مطالعه ای در ورزش برای این قابلیت وجود ندارد. به دلیل جهانی شدن و مهاجرت مربیان و ورزشکاران به کشورها و باشگاه ها، مطالعه هوش فرهنگی در ورزش مهم است. هوش فرهنگی مربیان و نیازهای آموزشی بین فرهنگی آنها نقش تعیین کننده ای دارد. مربیان با تجربه بین المللی نسبت به مربیانی که تجربه بین المللی در ابعاد فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری نداشتند، خود را با هوش فرهنگی بیشتری در زمینه ورزشی ارزیابی کردند. این مطالعه نشان دهنده اولین تلاش برای بررسی هوش فرهنگی مربیان فوتبال و نیازهای آموزشی بین فرهنگی آنهاست (Borges et al., 2023). با توجه به تفاوت های فرهنگی در این رشته ورزشی، نیاز است که:

- مشوق هایی برای رفتار مثبت معرفی شود،
- تحریم هایی برای نقض قوانین معرفی گردد،
- استفاده از شعارها و پلاکاردهایی معناگرایانه.

اگر جامعه بخواهد مسائل اجتماعی مانند نژادپرستی و خشونت را مهار کند، نیاز به راهبردهای آموزشی روشن برای حل این مسئله دارد (Calleja, Muscat, & Decelis, 2022). ورزش فوتبال توانایی اثرگذاری فرهنگی و شکل گیری جدید فرهنگی در جوامع را داراست از این رو با توجه به خلاء تحقیقاتی موجود در این زمینه پیشنهاد می شود به شناسایی عوامل موثر که تحت تأثیر تغییر شکل فرهنگی و اجتماعی به

واسطه فوتبال قرار می گیرند، پرداخته شود و از این رشته ورزشی در جهت مثبت بهره برداری گردد. به محققین پیشنهاد می گردد با توجه به یافته های تحقیق:

- ابعاد نژادپرستی در فوتبال ایران را مورد بررسی قرار دهند.
- ابعاد رشد رفتار اجتماعی-فرهنگی مثبت هواداران و ورزشکاران را مورد بررسی قرار دهند.
- رویه های زنده نگه داشتن سنت های دیرین جوامع به واسطه فوتبال را بررسی کنند.
- ابعاد مقابله با خشونت ناشی از بازی های فوتبال را مورد بررسی قرار دهند.

منابع

- Abdikadirova, N. S., Nurillaeva, D. S., Ganijanovna, M., Azamova, S. R. J., Bobomuradov, B. K., Kutlimuratov, I. K. J. P., & EDUCATION. (2021). Football in Uzbekistan: Law, Leisure and Sociology. 58(1), 1995-2002.
- AbdolBaghi, M., nikbakhsh, R., PoorSoltani Zandi, H., & Safa Nia, A. M. (2022). Compiling superstition prevalence model among football fans in ISM method %J Humanistic Approach to Sport and Exercise Studies (HASES). 2(3), 315-323. doi:10.52547/hases.2.3.315
- Alfurqan, A., Syaputri, W., Okilanda, A., Yulianti, A. I., Indra, Y., Hastianah, H., . . . Amrista, R. J. R. (2024). Islamic values and cultural identity in world cup football commentary. 59, 1149-1157.
- Amiri-Paryan, S., Doroudian, A. A., Honari, H., & Safania, A. M. J. J. o. P. d. d. v. s. (2022). Developing a Model of the Factors Affecting the Expansion of Endowments and the Entry of Donors into Sports Based on Developing Justice in Sports and Promoting Community Health. 8(2), 20-35.(persian)
- Barreira, J., Santos, F., Mazzei, L. C., & Galatti, L. R. J. M. R. d. E. F. (2022). The sport development and its socio-cultural and managerial aspects: an integrative review. 28, e10220009722.
- Bertho, B., Grange-Omokaro, F., Douna, I. M., Malatesta, D. J. S., & Society. (2024). Playing football in Cameroon as a girl: a match for equality. 25(2), 225-239.
- Borges, M., Rosado, A., Lobinger, B., Freitas, F., De Oliveira, R. F. J. G. J. o. E., & Research, S. (2023). Cultural intelligence in sport: An examination of football coaches' cross-cultural training needs. 53(3), 266-274.
- Bromberger, C. (1998). Troisième mi-temps pour le football iranien. *Le Monde diplomatique*, 45, 3.
- Bucher, B., & Eckl, J. J. I. T. (2022). Football's contribution to international order: the ludic and festive reproduction of international society by world societal actors. 14(2), 311-337.

- Calleja, P., Muscat, A., & Decelis, A. (2022). The effects of audience behaviour on football players' performance.
- Cruz, J. M., Schregel, J. P., & Zülch, H. (2022). Measuring robustness: sustainable success factors affecting professional football clubs. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 12(3), 323-341.
- D'Hoore, N., Scheerder, J. J. S., & society. (2024). Football for development, an arena for imperial hierarchies? Racism, the 'white colonial frame', and junior football in Belgium. 25(3), 333-346.
- Ekhholm, D., & Dahlstedt, M. (2022). *Sport as social policy: Midnight football and the governing of society*: Routledge.
- Ekhholm, D., Dahlstedt, M. J. S., Education, & Society. (2021). Pedagogies of (de) liberation: Salvation and social inclusion by means of Midnight Football. 26(1), 58-71.
- Evans, D., & Norcliffe, G. (2018). Local identities in a global game: the social production of football space in Liverpool. In *Sport Tourism and Sustainable Destinations* (pp. 55-70): Routledge.
- Fitzpatrick, D., & Hoey, P. J. I. r. f. t. s. o. s. (2022). From fanzines to foodbanks: Football fan activism in the age of anti-politics. 57(8), 1234-1252.
- Fu, Z. (2024). Diversity in University Life: Cultural Confluence of Martial Arts, Football, and Track and Field. *Transactions on Comparative Education*, 6(2), 22-28.
- GARCÍA-LÓPEZ, J. FOOTBALL AND ACTIVISM ON SOCIAL MEDIA.
- Gómez-Bantel, A. (2018). Football clubs as symbols of regional identities. In *Football, Community and Sustainability* (pp. 32-42): Routledge.
- Graf, E.-M., Fleischhacker, M. J. S., & Society. (2023). 'Football as opportunity!'the potential of inter-and transdisciplinary research to explore and transform gender inequalities: a special focus on qualitative linguistic discourse analysis. 24(7), 926-941.
- Gúdel, R., Hernández-Correa, E., Heredero, L., & Pajares, J. (2024). National football leagues as a source of soft power. *Leisure Studies*, 1-17.
- Huddleston, W. J. I. R. f. t. S. o. S. (2022). Kicking off: Violence, honour, identity and masculinity in Argentinian football chants. 57(1), 34-53.
- İnal, R., & Bairner, A. (2024). Football, diaspora, and Turkish Cypriot identity in London. *Sport in Society*, 1-19.
- Iveta, M. R. (2024). Football as a Medium for (Transnational) Integration of the Romani People. *Narodna umjetnost*, 61(1), 95-110.
- Jan jan, M. J., Safania, A.-M., seyed salahedin naghshbandy, & abadi, m. b. f. (2024). Identifying the key effective factors in the cultural and social spheres of Iranian football in the horizon of 1410 %J Knowledge Management in Sport Journal. 3(4), -. (persian)
- khalili, a. a., Safania, A. M., Zarei, A., & Masoumi, H. (2020). The compiling of Performance evaluation framework of professional league

- organization of Iranian Football and Ranking by method of AHP %J Applied Research in Sport Management. 9(2), 51-64. doi:10.30473/arsm.2020.7101(persian)
- Knijnik, J. J. I. R. f. t. S. o. S. (2018). Imagining a multicultural community in an everyday football carnival: Chants, identity and social resistance on Western Sydney terraces. 53(4), 471-489.
- Lapsley, I. (2024). The significance of football in an urban mosaic. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 37(2), 530-551.
- Lawrence, S., & Crawford, G. (2022). Towards a digital football studies: current trends and future directions for football cultures research in the post-Covid-19 moment. *Leisure Studies*, 41(1), 56-69.
- Lee, M. J. J. o. C. E. (2018). Self and the city: Social identity and ritual at New York City Football Club. 47(3), 367-395.
- Leite, W., Diniz da Silva, C. J. S., & Society. (2023). Can socio-cultural predictors help explain the home advantage gap in European men's and women's football? , 24(5), 725-736.
- Lepschy, H., Wäsche, H., & Woll, A. (2020). Success factors in football: an analysis of the German Bundesliga. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 20(2), 150-164.
- Lindsay, J., Willmott, D., & Richardson, E. J. Y. (2023). Football culture and domestic violence: dissecting the link among a focus group of non-abusive youth football fan's. 3(3), 1078-1100.
- Lozano, R., Barreiro-Gen, M. J. C. S. R., & Management, E. (2023). Civil society organisations as agents for societal change: Football clubs' engagement with sustainability. 30(2), 820-828.
- Martínez-García, M.-L., & Rodríguez-Menéndez, C. (2020). 'I can try it': negotiating masculinity through football in the playground. *Sport, Education and Society*.
- McDonald, B., Spaaij, R., & Dukic, D. (2022). Moments of social inclusion: Asylum seekers, football and solidarity. In *The Potential of Community Sport for Social Inclusion* (pp. 53-67): Routledge.
- McSweeney, M., Lu, L., & Kikulis, L. J. E. S. M. Q. (2024). 'When we meet, we play football, it reminds me of home': emotions, institutional work, and sport-for-development and peace. 24(1), 8-33.
- Memari, Z., Niazitabar, M., Dickson, G., & Pouyandekia, M. J. S. i. S. (2024). Corporate social responsibility, supply chain management, and football industry: a systematic review. 1-34. (persian)
- Niemann, A., Weber, R., & Brand, A. (2022). Football and European integration (s). In *The Routledge handbook of European integrations* (pp. 49-64): Routledge.
- Nosal, P., & Kossakowski, R. (2024). Introduction to studies on football, fandom and collective memory: Why investigate the role models of

- football fans? In *Football, Fandom and Collective Memory* (pp. 1-12): Routledge.
- Numerato, D., & Giulianotti, R. (2018). Citizen, consumer, citimer: The interplay of market and political identities within contemporary football fan cultures. *Journal of Consumer Culture*, 18(2), 336-355.
- Nunn, C., Spaaij, R., & Luguetti, C. J. L. S. (2022). Beyond integration: Football as a mobile, transnational sphere of belonging for refugee-background young people. 41(1), 42-55.
- Rookwood, J., & Hoey, P. (2024). From the anfield wrap to boss night and the paris protests: Football, politics, identity and the cultural evolution of fan media and supporter activism in liverpool. *International Journal of the Sociology of Leisure*, 7(1), 83-107.
- Ryom, K., Ravn, M., Düring, R., & Henriksen, K. (2020). Talent development in football—A holistic perspective: The case of KRC Genk. *International Sport Coaching Journal*, 7(3), 360-369.
- Safania, A. M., Nikbakhsh, R., & Dana, A. (2023). Biological experience of the psychological effects of political doping in Iranian professional football %J Sport Psychology Studies. 12(43), 117-136. doi:10.22089/spsyj.2021.10442.2155(persian)
- Serrado, R. (2022). Sport as Socio-Cultural Homeostasis: Motivation, Degeneration and the Continuity of the Human Species. In *Motivation and Success*: IntechOpen.
- Tabar, M. N., Andam, R., Bahrololoum, H., Memari, Z., & Rezaei Pandari, A. J. S. i. S. (2022). Study of football social responsibility in Iran with Fuzzy cognitive mapping approach. 25(5), 982-999. (persian)
- Tabrizi, M., & Alipourdarvishi, Z. J. J. o. S.-C. C. V. (2022). Sociological analysis of professionalization and lifestyle changes of athletes (Case study: professional footballers). 19(74). (persian)
- Truskewycz, H., Drummond, M., & Jeanes, R. (2023). Negotiating participation: African refugee and migrant women's experiences of football. In *Forced Migration and Sport* (pp. 186-205): Routledge.
- Turner, M., & Ludvigsen, J. A. L. J. T. B. J. o. S. (2024). Generations, events, and social movement legacies: Unpacking social change in English football (1980–2023). 75(1), 93-107.
- Vaughan, J., Mallett, C. J., Potrac, P., López-Felip, M. A., & Davids, K. (2021). Football, culture, skill development and sport coaching: Extending ecological approaches in athlete development using the skilled intentionality framework. *Frontiers in Psychology*, 12, 635420.
- Whitfield, D. J. S. i. H. (2022). Education and football: a history of the cultural accommodation of British association football into Japanese society. 42(1), 1-23.

Determining the role of football in the social and cultural dimensions

**Milad Janjan¹, Ali Mohammad Safania^{2*}, Seyed Salaodin Naghshbandi³,
Mohsen Baqerian Farahabadi⁴**

1- Ph.D. Student of Sport Management, Department of Sport Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2- Professor in Sport Management, Department of Sport Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

3- Associate Professor in Sport Management, Department of Sport Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

4- Associate Professor in Sport Management, Department of Sport Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Received: Jun 00, 0000

Accepted: Aug 00, 0000

Abstract

Objective: As one of the most important sports in the world, football is of special importance with countless fans that are increasing every day. Therefore, the purpose of this research is to determine the role of football in cultural and social fields.

Methodology: This study is a type of secondary studies and its implementation method is to review the best evidence. Sources were collected using Google Scholar, Science direct, SCOPUS, PubMed ProQuest and Research Gate engines.

Results: The findings showed that football has the necessary potential for cultural and social changes and has reduced gender inequalities and racial discrimination in many societies. In many fields, football has caused the transfer of traditions and approaches of a society at the world level, but with the development of this sport due to its popularity, positive and negative behaviors have also spread at the world level. Spectators and fans play a very important role in the formation of social and cultural dimensions through football.

Conclusion: Therefore, it is suggested to use this sport to create positive changes in different fields, considering football's ability to create social and cultural changes.

Keywords: Social dimensions, cultural dimensions, football